

alimara

MISCEL·LÀNIA

NÚMERO 52/ ANY 2009

Consell de
Mallorca

Els programes d'inserció social i prelaboral: una mirada cap al futur dels més necessitats

Maria Antònia Cantallops Adrover

Pedagoga. Secció de Prestacions de l'IMAS:
seguiment dels programes d'inserció
Consell de Mallorca
Maig de 2009

La renda mínima d'inserció (RMI) és un instrument propi dels serveis socials per aconseguir la inserció i la integració de les persones que es troben en situació de vulnerabilitat i/o immerses en processos d'exclusió social, aspectes que suposen l'absència de feina, aïllament social i dificultats per accedir al mercat de treball normalitzat. Per una banda, es tracta d'una prestació econòmica la finalitat de la qual és assegurar uns ingressos bàsics a les persones i a les unitats familiars que es troben en situació de vulnerabilitat i/o immerses en processos d'exclusió social per cobrir les seves necessitats fonamentals. I, per l'altra, s'ha d'entendre com una prestació tècnica que comprèn una sèrie d'iniciatives i d'accions formatives amb l'objectiu d'assegurar oportunitats d'inclusió sociolaboral preferentment per a les persones perceptores i beneficiàries de la renda mínima.

El Decret 117/2001 de la Conselleria de Benestar Social, de 28 de setembre, i publicat en el BOIB núm. 120 (6/10/2001), té com a objectiu la

regulació de la renda mínima d'inserció de les Illes Balears com una prestació econòmica dirigida a la cobertura de les despeses bàsiques per a la supervivència. A més, es defineixen els plans d'inserció i reinserció social i laboral, mecanisme en el qual s'integren els programes i activitats, l'objectiu dels qual és la inserció social i/o laboral de les persones destinatàries de la prestació econòmica.

Dins les prestacions tècniques s'han de diferenciar dos serveis. Un d'ells és ENTER. És tracta d'un servei d'acompanyament per a l'ocupació i de suport dins l'empresa a través de la metodologia de treball amb suport, i d'intermediació amb les empreses. Les persones beneficiàries són treballadors i treballadores desocupades en situació d'exclusió social i que es troben en la fase de recerca d'una feina. ENTER s'encarrega d'oferir als seus usuaris suport per facilitar l'accés al mercat de treball i aconseguir-ne el seu manteniment. Aquest servei ha estat possible gràcies al cofinançament del Govern de les Illes Balears, a través de la Conselleria de Treball i Formació, i de l'Institut Mallorquí d'Afers Socials (IMAS) del departament de Benestar Social del Consell de Mallorca.

L'altre servei que s'ofereix són els programes d'inserció social i prelaboral. Aquests s'han d'entendre com l'oportunitat que des de les institucions i entitats col·laboradores es dona a les persones que presenten més necessitats d'integració social i laboral. L'article que teniu a les vostres mans se centra en aquest punt i vol oferir a tots els interessats en aquesta problemàtica la màxima informació possible per, en la mesura de les nostres possibilitats, arribar als més necessitats.

Aquestes accions formatives comprenen les tres àrees sociosanitàries¹ de l'illa de Mallorca (Palma, Inca i Manacor) per tal d'arribar al màxim nombre d'usuaris destinataris dels programes de RMI. Actualment, es compta amb 11 programes (un dels quals està pendent de confirmar). D'aquests, la meitat es desenvolupen en l'àrea sociosanitària de Palma i la resta entre les àrees de Manacor (2) i Inca (3)². La durada de les formacions pot variar entre els tres mesos (programes de curta durada) i un any (formació de llarga durada).

Les matèries dels programes que s'ofereixen són variades, però sempre encaminades al mateix objectiu: donar una formació bàsica perquè els col·lectius més desfavorits de la nostra societat es puguin incorporar més fàcilment al mercat laboral. La formació és d'auxiliar de cuina, restaurant i bar; recuperació d'oficis artesans, emmarcament i enquadrernació; formació

---

1. Els municipis que formen part de cada una de les àrees sociosanitàries de Mallorca són:

PALMA: Andratx, Calvià, Palma, Lluçmajor, Campos, ses Salines, Santanyí, Marratxí, Bunyola, Fornalutx, Sóller, Deià, Valldemossa, Esporles, Banyalbufar, Puigpunyent, Estellencs.

INCA: Escorca, Pollença, Alcúdia, Muro, Santa Margalida, Maria, Sineu, Lloret, Costitx, Sencelles, Santa Eugènia, Santa Maria, Consell, Alaró, Binissalem, Inca, Lloseta, Mancor, Selva, Campanet, sa Pobla, Búger, Llubí.

MANACOR: Algaida, Montuïri, Sant Joan, Petra, Ariany, Artà, Capdepera, Son Servera, Sant Llorenç, Manacor, Felanitx, Vilafraça, Porreres.

² Veure el mapa adjunt dels programes formatius d'inserció social i prelaboral RMI 2009

en servei domèstic; habilitats socials i competències laborals bàsiques; jardineria i tasques auxiliars de manteniment d'edificis i hosteleria; cuidadors d'atenció socio sanitària i formació en cures bàsiques i serveis domèstics. La durada de les sessions formatives oscil·la entre les 4 i les 5 hores diàries, de dilluns a divendres. La majoria solen ser al matí, amb una mitjana de 200 hores en els programes de curta durada i unes 1.100 hores, aproximadament, en els programes de llarga durada.

A Mallorca, la coordinació dels recursos de formació i inserció és responsabilitat, des del 2006, de l'IMAS, que compta amb un equip tècnic de professionals que treballen per dur a terme aquestes iniciatives sociolaborals. A part, per poder fer front a la gran demanda, es compta amb la col·laboració de diferents entitats sense ànim de lucre conscienciades amb la problemàtica social actual i amb una reconeguda experiència en aquest camp. Aquestes entitats (Associació Aula Cultural, Càritas Diocesana de Mallorca, Associació Pa i Mel, Institut de Treball Social i Serveis Socials (INTRESS), Institut de Reinserció Social (IRES), Fundació per a la formació i la recerca i Arrow Consultors i Formació) són les que s'encarreguen de desenvolupar els diferents programes d'inserció social i prelaboral que l'IMAS convoca a través de diferents ajudes del Departament de Benestar Social del Consell de Mallorca. L'entitat adjudicatària del programa és la que s'encarrega de seleccionar els demandats, que provenen de diferents serveis socials dels ajuntaments de l'illa, dels serveis socials del propi Consell o bé a través del Servei d'Ocupació de les Illes Balears (SOIB).

Els programes d'inserció social i prelaboral que l'IMAS promou, juntament amb les entitats col·laboradores, tenen en comú tota una sèrie d'objectius per impulsar polítiques socials el més afavoridores possibles. La finalitat de cada una de les accions formatives es pot concretar en els punts següents:

- facilitar l'ocupació i millorar les condicions d'accés al món laboral de les persones en situació de risc d'exclusió social,
- cobrir les necessitats d'informació, motivació, formació i inserció; eines bàsiques per al desenvolupament social i laboral dels nostres destinataris,
- assolir la qualificació professional en l'ofici en el qual es formen.

A més, se'ls faciliten tota una sèrie d'habilitats socials, conductes positives sobre el medi ambient (sempre relacionades amb l'àmbit de la seva formació), aspectes bàsics de lectoescriptura (per aconseguir el màxim d'autonomia possible) i, algunes pinzellades en prevenció de riscos laborals.

Aquests programes, independentment de quin sigui el seu objecte de formació, compten amb una sèrie de requisits comuns i bàsics per poder-los dur a terme. Aquests punts es concreten en diferents apartats. Entre aquests, podem destacar els següents:

- Principalment, els destinataris són persones que per les seves mancances i dificultats d'integració sociolaboral no es troben en condicions d'igualtat per entrar en els circuits de formació ocupacional normalitzats i en el món laboral. Les persones que participen en les iniciatives de la xarxa de recursos de la RMI poden ser perceptores o beneficiàries de la prestació econòmica de la RMI. Però també hi poden participar les persones que, encara que no compleixin els requisits de la prestació econòmica, tinguin un perfil que s'ajusta al de la RMI.
- L'àmbit d'actuació se centra únicament i exclusivament a Mallorca, però diversificant l'oferta de formació entre les tres àrees sociosanitàries de l'illa per arribar al màxim d'usuaris possibles.
- El nombre de places es limita a 15, per treballar de manera més individualitzada amb cada un dels usuaris.
- Per motivar als participants dels programes, se'ls donen unes beques d'assistència (actualment 9 € diaris). En principi, aquests diners els han de destinar a cobrir les despeses que puguin tenir per desplaçar-se de casa seva fins al centre on s'imparteix la formació i s'informa mensualment de la seva assistència a l'IMAS, que en fa el seguiment corresponent.
- Les entitats han de disposar, en el municipi on es desenvolupa la formació, d'instal·lacions adequades, dotades d'espais de formació i espais comuns d'estada temporal per al nombre de places dels programes.
- L'equip responsable del grup (professionals a càrrec de l'entitat adjudicatària del programa) ha de ser multidisciplinari per poder treballar tots els punts de la programació.
- Es combina la formació teòrica amb la formació pràctica, tant a l'aula com en una empresa col·laboradora a través de la qual se signa un acord de col·laboració en pràctiques. Les pràctiques en empreses estan tutoritzades per un professional de l'entitat i per un professional de l'empresa nomenat com a tutor de la persona que fa les pràctiques. Aquestes pràctiques són molt importants ja que són el pas previ per poder accedir a una futura feina i es constitueixen com una avaluació externa de totes les habilitats que la persona ha adquirit al llarg del programa.
- Durant el temps que dura l'acció formativa es fan diferents sortides didàctiques a empreses, institucions o centres relacionats amb l'objecte de la formació rebuda.

El paper de l'IMAS, a través de la Secció de Prestacions és dur a terme un seguiment d'avaluació i control de cada una de les accions formatives que es realitzen. A partir d'aquestes accions es pot veure l'evolució dels programes tant pel que es refereix a la participació com per veure les possibles mancances que aquestes presentin.

Segurament aquestes iniciatives no són la solució definitiva als mals de la nostra societat, però sí que són una porta oberta cap a l'esperança dels col·lectius més necessitats. Des de les institucions públiques, ara i més que mai, se seguiran impulsant polítiques socials amb l'objectiu fonamental de millorar les condicions d'accés al mercat laboral de persones en situació o risc d'exclusió social, a través d'accions de formació ocupacional i de suport cap a la inserció social i laboral.

FONTS CONSULTADES:

MOLL, F. (2003). *La renda mínima a Mallorca. Els projectes d'inserció*. Col·lecció Desenvolupament Local i Economia Social, vol., 2. Palma, Consell de Mallorca.

Consell de Mallorca. Departament de Benestar Social. Institut Mallorquí d'Afers Socials (2008). *Memòria IMAS 2008*. Document no publicat.

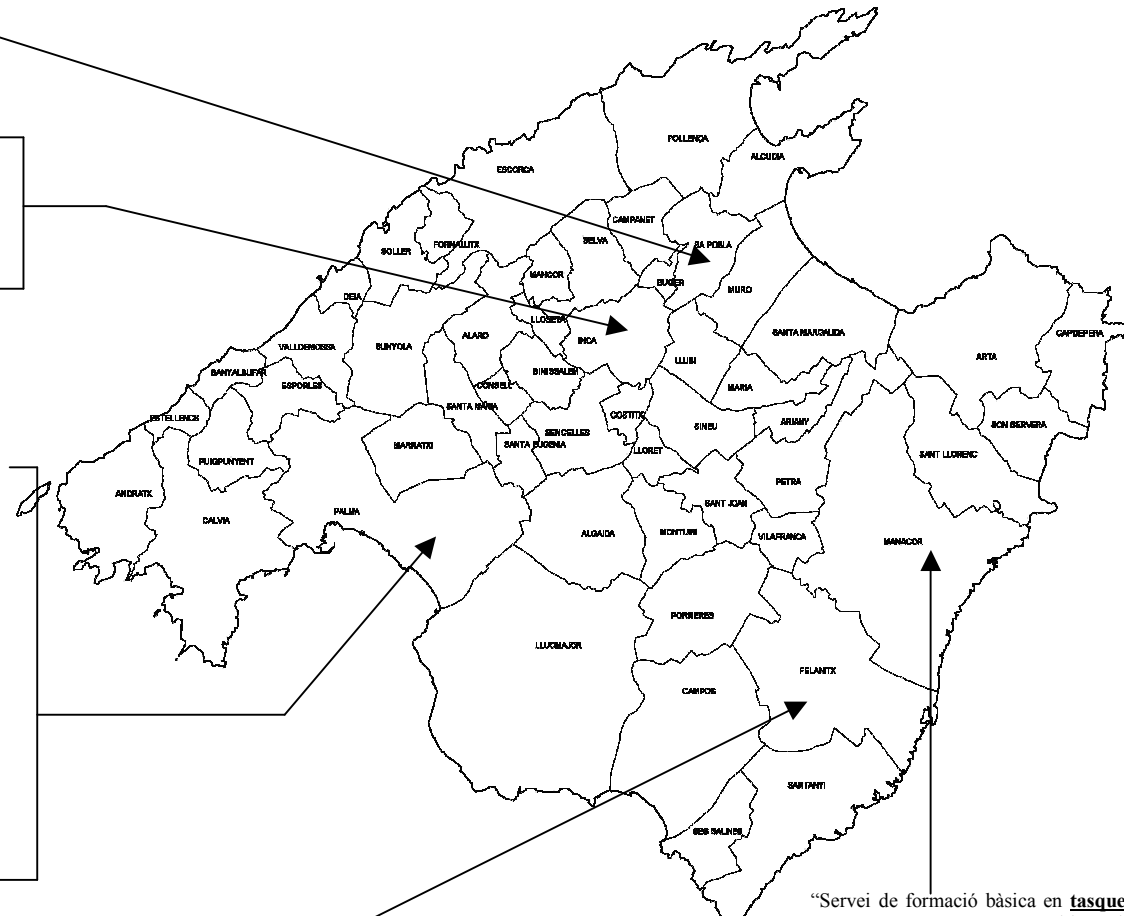
Decret 117/2001, de 28 de setembre, pel qual es regula la renda mínima d'inserció (BOIB núm. 120, 6-10-2001).

**PROGRAMES FORMATIUS, D'INSERCIÓ SOCIAL I PRE-LABORAL RMI 2009
(falta un programa per confirmar)**

“Servei de formació en habilitats socials i competències laborals bàsiques per a l'ocupació per a persones en risc greu d'exclusió social de la Mancomunitat Nord de Mallorca”

“Servei de formació bàsica de recuperació d'oficis artesans i en activitats de reciclatge, d'inserció social i prelaboral, per a dones en risc greu d'exclusió social de l'àrea sociosanitària d'Inca”
 “Servei de formació bàsica en activitats de cuidadors/cuidadores d'atenció sociosanitària a persones en el domicili, preferentment per a dones de l'àrea sociosanitària d'Inca”

“Servei de formació en activitats d'auxiliar de cuina, restaurant i bar, d'inserció social i prelaboral per a dones en situació de vulnerabilitat, de l'àrea sociosanitària de Palma”
 “Servei de formació en activitats d'emmarcament i enquadrernació, d'inserció social i prelaboral per a majors de 25 anys en situació de desestructuració personal i social de l'àrea sociosanitària de Palma”
 “Servei de formació en servei domèstic, d'inserció social i prelaboral per a dones en situació de desestructuració social de l'àrea sociosanitària de Palma”
 “Servei de formació bàsica en jardineria i tasques auxiliars de manteniment d'edificis, d'inserció social i prelaboral per a persones en risc greu d'exclusió social de l'àrea sociosanitària de Palma”
 “Servei de formació bàsica en activitats de cuidadors/cuidadores d'atenció sociosanitària a persones en el domicili, preferentment per a dones de l'àrea sociosanitària de Palma”

“Servei de formació en cures bàsiques i serveis domèstics per a l'atenció sociosanitària, preferentment per a dones perceptores de la renda mínima d'inserció (RMI) en el municipi de Felanitx”

“Servei de formació bàsica en tasques auxiliars de l'hostaleria, d'inserció social i prelaboral per a dones en risc greu d'exclusió social de l'àrea sociosanitària de Manacor”